

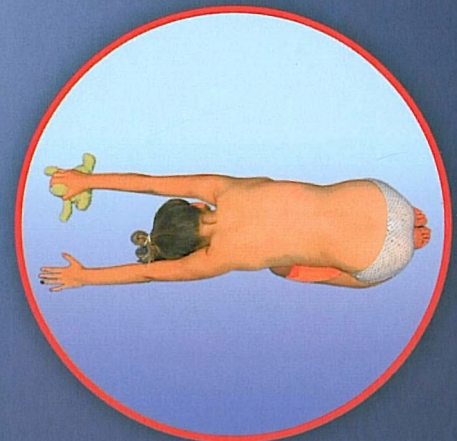
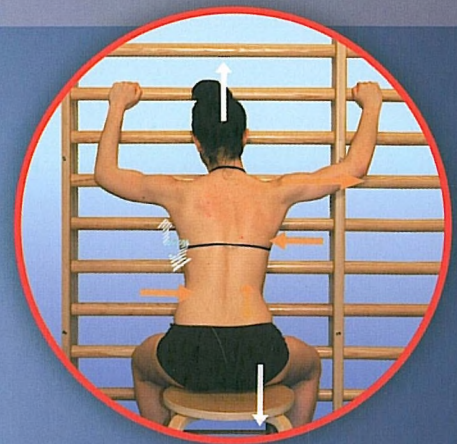
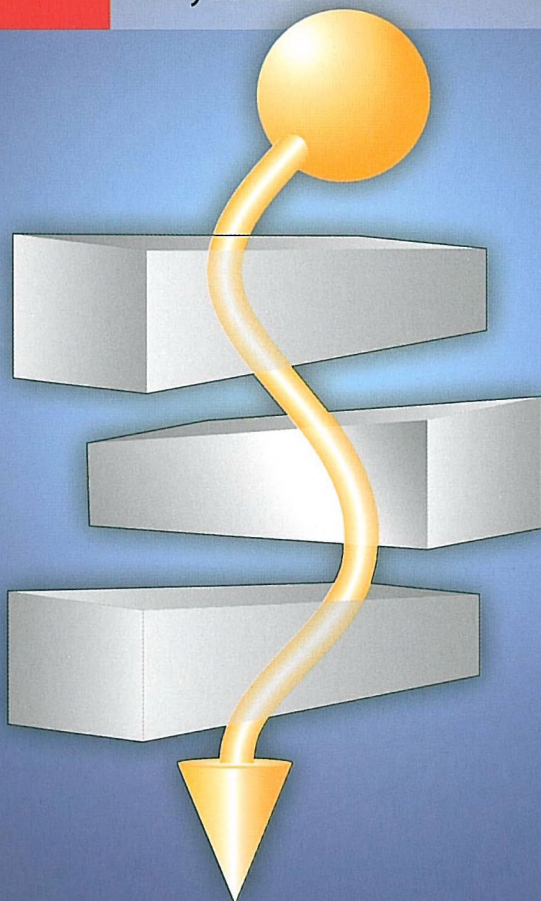
Christa Lehnert-Schroth ■ Petra Gröbl

Trójplaszczynowa terapia skolioz

Oddechowo-ortopedyczny system według Schroth

Redakcja wydania polskiego Edward Saulicz

Wydanie 8

Tytuł oryginału: Dreidimensionale Skoliosebehandlung. Atmungs-Orthopädie System Schroth.
Autor: Christa Lehnert-Schroth, Petra Gröbl

Alle Rechte vorbehalten

8. Auflage 2014

© Elsevier GmbH, München

Der Urban & Fischer Verlag ist ein Imprint der Elsevier GmbH.

ISBN Print 978-3-437-46461-4

ISBN e-Book 978-3-437-16880-2

This 8th edition of *Dreidimensionale Skoliosebehandlung. Atmungs-Orthopädie System Schroth*
by Christa Lehnert-Schroth, Petra Gröbl is published by arrangement with Elsevier GmbH, Urban & Fischer Munich.

Książka *Dreidimensionale Skoliosebehandlung. Atmungs-Orthopädie System Schroth*, wyd. 8, autorstwa:
Christa Lehnert-Schroth, Petra Gröbl została opublikowana zgodnie z umową z Elsevier GmbH, Urban & Fischer Munich.

Wszelkie prawa zastrzeżone, zwłaszcza prawo do przedruku i tłumaczenia na inne języki. Żadna z części tej książki
nie może być w jakiegokolwiek formie publikowana bez uprzedniej pisemnej zgody Wydawnictwa. Dotyczy to również
sporządzania fotokopii i mikrofilmów oraz przenoszenia danych do systemów komputerowych.

Ze względu na stały postęp w naukach medycznych oraz odmienne nieraz opinie na temat leczenia, jak również możliwość
wystąpienia błędu, prosimy, aby w trakcie podejmowania decyzji uważnie oceniać zamieszczone w książce informacje.
Pomoże to zmniejszyć ryzyko wystąpienia błędu lekarskiego.

© Copyright for the Polish edition by Edra Urban & Partner, Wrocław 2017

Redakcja naukowa wydania I polskiego:
prof. dr hab. n. med. Edward Saulicz

Tłumaczenie z języka niemieckiego: dr Mariola Saulicz

Prezes Zarządu: Giorgio Albonetti
Redaktor naczelny: lek. med. Edyta Błażejewska
Redaktor tekstu: AD VERBUM Iwona Kresak
Redaktor prowadzący: Irena Zaucha-Nowotarska
Opracowanie skorowidza: Dominika Macuta

ISBN 978-83-65373-19-9

Edra Urban & Partner
ul. Kościuszki 29, 50-011 Wrocław
tel.: + 48 71 726 38 35
biuro@edraurban.pl
www.edraurban.pl

Łamanie i przygotowanie do druku: Pracownia Składu Komputerowego TYPO-GRAF

Spis treści

Przedmowa do drugiego wydania	XI	3.2.2	Wpływ ustawienia miednicy na wzorzec postawy w obrębie tułowia	31
Słowo wstępne	XIII	3.3	Odchylenia w postawie ciała: 3B, 3BH, 4B, 4BH ..	31
Przedmowa do siódmego wydania	XV	3.3.1	Mianownictwo wg Schroth	31
Podziękowania	XVI	3.3.2	Wzorzec skoliozy	32
Przedmowa do wydania polskiego	XVII	3.3.3	Wzorzec 1 zaburzeń kręgosłupa w płaszczyźnie strzałkowej	33
Wskazówki dla użytkownika	XIX	3.3.4	Odchylenia w postawie ciała w płaszczyźnie strzałkowej	36
Autorki	XX	3.3.5	Odchylenia w postawie ciała w płaszczyźnie czołowej	36
Skróty	XXI	3.4	Zdolności rotacyjne skoliotycznego kręgosłupa ..	37
Wykaz źródłowy ilustracji	XXI	4	Zmiany patologiczne uwarunkowane skoliozą	39
A Retrospekcja	1	4.1	Oddech	39
1 Powstanie oddechowo-ortopedycznego systemu wg Schroth	3	4.1.1	Ogólne rozważania	39
B Skolioza	7	4.1.2	Skoliotyczny wzorzec oddechowy	41
2 Podstawy wiedzy o skoliozie	9	4.1.3	Obrotowo-kątowy oddech	42
2.1 Definicja	9	4.2	Zmniejszenie wydolności krążeniowo-oddechowej	43
2.2 Przyczyny skolioz	9	4.3	Oddziaływanie skoliozy na mięśnie	45
2.2.1 Przyczyny odchylenia kręgosłupa od normy	10	4.3.1	Mięśnie brzucha	45
2.2.2 Rola powięzi	11	4.3.2	Mięsień czworoboczny lędźwi i głęboko położone mięśnie posturalne	46
2.3 Klasyfikacje ortopedyczne	13	4.3.3	Mięsień biodrowo-lędźwiowy	47
2.3.1 Tradycyjne sposoby pomiaru	13	4.3.4	Mięsień prostownik grzbietu	48
2.3.2 Nowoczesne sposoby pomiaru	14	4.3.5	Właściwe mięśnie grzbietu	49
2.4 Klasyfikacja skoliotycznie zmienionego narządu ruchu	16	4.3.6	Mięsień najszerszy grzbietu	50
2.4.1 Według zniekształceń	16	4.3.7	Mięśnie pochyłe	50
2.4.2 Według wieku	16	4.3.8	Mięśnie klatki piersiowej	51
2.5 Wybór środka terapeutycznego	16	4.3.9	Statyczne konsekwencje dla całej klatki piersiowej	51
2.5.1 Gorset	16	C	Terapia wg Schroth	53
2.5.2 Czynniki, które bierzemy pod uwagę podczas fizjoterapii	19	5	Trójpłaszczyznowa terapia skolioz wg Schroth	55
2.5.3 Intensywność terapii	20	5.1	Ortopedia oddechowa wg Schroth	55
2.5.4 Mobilizacje i manipulacje kręgosłupa	22	5.1.1	Uwagi ogólne	55
2.6 Ból	22	5.1.2	Ćwiczenia oddechowe	55
2.7 Koncepcja rehabilitacji deformacji kręgosłupa ..	23	5.1.3	Nauka dowolnej motoryki i korekcja ruchów oddechowych	56
2.7.1 Elementy składowe rehabilitacji	24	5.1.4	Podstawy terapii skolioz wg Schroth	59
2.7.2 Dowody i ocena	24	5.1.5	Ogólne uwagi dotyczące wykonania ćwiczeń na przykładzie prawostronnej skoliozy piersiowej ..	60
3 Ocena skoliozy wg Schroth	25	5.2	Badanie, cele terapii i planowanie terapii	61
3.1 Płaszczyzny i osie ciała	25	5.2.1	Ocena skoliozy	61
3.2 Podział tułowia łącznie z barkami i szyją	25	5.2.2	Karta badania	62
3.2.1 Zaburzenia statyki ciała w płaszczyźnie strzałkowej	27	5.3	Skoliozy trójukowe: korekcja zaburzeń kształtu w teorii i praktyce	63

VIII Spis treści

5.3.1	Zastrzeżenia dotyczące ułożenia trzech „bloków” . . .	63	9.3.1	Krzyż św. Andrzeja	113
5.3.2	Zasady korekcji miednicy w skoliozach trójłukowych	64	9.3.2	Ćwiczenia kołysania na drabince	113
5.3.3	Ukierunkowany kątowno-obrotowy oddech ze skręceniem w stronę przeciwną zrotowanych odcinków tułowia	66	9.3.3	„Pedałowanie”	114
5.4	Skoliozy czterolukowe: rozważania teoretyczne .	70	9.3.4	Diagonalne krążenia tułowiem blisko drabinek	114
5.4.1	Skolioza z łukiem krzyżowo-łędźwiowym	72	9.3.5	Inne ćwiczenia na drabinkach	115
5.4.2	Zasady korekcji skrzywień czterolukowych	73	9.4	Ćwiczenia kształtujące	118
6	Kontrola ćwiczeń: krytyczne uwagi na temat zdjęć kontrolnych	75	9.4.1	„Wielki łuk”	118
6.1	Czego można nauczyć się ze zdjęć kontrolnych? .	75	9.4.2	„Ukośny ciąg”	118
6.1.1	Stan faktyczny	76	9.4.3	„Unoszenie ciała”	119
6.1.2	Stan pożądany	76	9.4.4	Ćwiczenie szyi w siadzie skrzyżnym	119
6.2	Rozwój ćwiczeń	77	9.4.5	Naprężone zgięcie z leżenia tyłem	120
7	Niekorzystne ćwiczenia względnie niekorzystne pozycje ciała	79	9.4.6	Siad skrzyżny	120
7.1	Nieodpowiednie ruchy	79	9.4.7	Unoszenie bokiem na kozetce z pomocą	121
7.1.1	Wygięcia kręgosłupa piersiowego	79	9.4.8	„Sprężynowanie” i chwytty pomocnicze terapeuty . .	121
7.1.2	Ćwiczenia odginania	80	9.4.9	Wyciąganie się do góry na dwóch kijkach w siadzie skrzyżnym	122
7.1.3	Ruchy tułowia	81	9.5	Wyprostne ćwiczenia wzmacniające	123
7.2	Zalecenia korekcyjne	84	9.5.1	Wyćwiczenie siadu na kości ogonowej i guzach kulszowych w pozycji siadu skrzyżnego	123
7.3	Wskazówki praktyczne	85	9.5.2	Unoszenie miednicy w pozycji leżącej bokiem	123
8	Pozycje wyjściowe (PW) i ułożenia	87	9.5.3	Oporowe ćwiczenia izometryczne z wykorzystaniem pasków i pasa	124
8.1	Materiały i pomoce wykorzystywane do ułożeń .	87	9.5.4	Oporowe ćwiczenia izometryczne wykonywane w pozycji leżenia tyłem z wykorzystaniem pasa . . .	125
8.2	Ułożenia pacjenta	88	9.5.5	Oporowe ćwiczenia izometryczne wykonywane w pozycji leżenia bokiem z wykorzystaniem pasa . .	126
8.2.1	Płaskie leżenie tyłem bez zagłówka	88	9.5.6	Z klęku podpartego do głębokiego pochylenia	126
8.2.2	Leżenie przodem	90	9.6	Ćwiczenia szyi	127
8.2.3	Leżenie bokiem	91	9.6.1	Poczucie wadliwego i prawidłowego ustawienia głowy	128
8.3	Inne pozycje wyjściowe	93	9.6.2	Skłon boczny głowy	128
8.3.1	Pozycja siedząca	93	9.6.3	Ukośne pochylenie głowy	128
8.3.2	Kłęk podparty	95	9.6.4	Naprężone boczne zgięcie głowy	129
8.3.3	Głęboki skłon w siadzie klęcznym	95	9.7	Ćwiczenia z elastycznymi taśmami gumowymi . .	129
8.3.4	Kłęk prosty	95	9.7.1	Ogólnie	129
8.3.5	Pozycja stojąca	96	9.7.2	Ćwiczenie „Pętla tramwajowa”	130
9	Strategia ćwiczeń oraz propozycje ćwiczeń w zależności od obszaru czynnościowego	97	9.8	Ćwiczenia korygujące skrzywienie łędźwiowo-krzyżowe i wadliwe ustawienie miednicy	131
9.1	Wprowadzenie do strategii ćwiczeń wg Schroth .	97	9.9	Stopy i nogi: ćwiczenia w celu uzyskania stabilnej podstawy	135
9.2	Ćwiczenia podstawowe	100	9.10	Podsumowanie dotyczące struktury procesu korygowania wg Schroth	138
9.2.1	Cylinder mięśniowy	100	9.10.1	Skoliozy trójłukowe (3B, 3BH)	138
9.2.2	Siad skrzyżny	106	9.10.2	Skoliozy czterolukowe (4B, 4BH)	139
9.2.3	Na czworakach	107	10	Przypadki	141
9.2.4	Wyciąganie się w górę	107	10.1	Przebieg terapii	141
9.2.5	Głęboki skłon w siadzie klęcznym	109	10.1.1	„Wyspa”	141
9.2.6	„Wolne” lub „nieprawdziwe” zebra	110	10.1.2	29-letnia pacjentka ze skoliozą idiopatyczną	142
9.2.7	Mięśnie brzucha	110	10.1.3	13-letnia dziewczyna z chorobą Scheuermanna . . .	143
9.2.8	Mięsień czworoboczny łędźwi i głęboko położone mięśnie posturalne	111	10.1.4	14-letnia dziewczyna ze skoliozą idiopatyczną	144
9.3	Ćwiczenia na drabinkach	113	10.1.5	17-letni pacjent z chorobą Scheuermanna	145

10.1.6	10-letnia dziewczynka ze stadium początkowym lewostronnej skoliozy piersiowej	145	10.2.18	Przypadek R: Nietypowe skoliozy	171
10.1.7	16-letnia dziewczyna ze skoliozą prawostronną	146	10.2.19	Przypadek S: Korekcja wadliwej statyki ciała	173
10.1.8	9-letnia dziewczynka ze skoliozą lewostronną	147	10.2.20	Przypadek T: Kifoza siadowa	174
10.1.9	Skolioza piersiowa prawostronna	148	10.2.21	Przypadek U: Kręgozmyk	175
10.1.10	19-letnia młoda kobieta ze skoliozą piersiową prawostronną	148	10.2.22	Przypadek V: Plecy wklęsłe	175
10.1.11	16-letnia dziewczyna ze skoliozą piersiowo-łędźwiową	149	10.2.23	Przypadek W: Ześlizg rotacyjny kręgu	177
10.1.12	14-letnia dziewczyna ze skoliozą piersiową prawostronną	149	10.2.24	Przypadek X: Skolioza piersiowo-łędźwiowa	178
10.1.13	10-letnia dziewczynka leczona gorsetem Milwaukee	150	10.2.25	Przypadek Y: Podwójny łuk łędźwiowy	180
10.1.14	Skolioza piersiowa prawostronna	150	10.2.26	Przypadek Z: Skolioza wielołukowa	180
10.1.15	13-letnia dziewczyna ze skoliozą piersiową prawostronną	151	10.3	Ustawienie głowy	180
10.1.16	10-letnia dziewczynka ze skoliozą w następstwie zapalenia rogów przednich rdzenia kręgowego na skutek wirusa polio	152	10.4	Informacje od pacjentów	180
10.1.17	16-letnia dziewczyna ze skoliozą idiopatyczną	152	10.4.1	Fragment listu 43-letniej pacjentki	180
10.1.18	15-letnia dziewczyna ze skrzywieniem łędźwiowo-krzyżowym	152	10.4.2	Informacja od 65-letniej pacjentki	181
10.2	Trudne przypadki od A do Z	153	10.4.3	Przebieg terapii przez ponad 10 lat	182
10.2.1	Przypadek A: operacja kręgosłupa łędźwiowego z powodu rotacyjnego ześlizgnięcia	153	10.4.4	Informacja od 81-letniego pacjenta	183
10.2.2	Przypadek B: wynik niewłaściwej terapii przez ćwiczenia i terapii naprawczej	155	10.4.5	Informacja od 84-letniej pacjentki	184
10.2.3	Przypadek C: zdjęcie w zgięciu w celu wyjaśnienia działania bocznego wygięcia górnej części ciała w stosunku do miednicy	156	10.4.6	Informacja od 32-letniej pacjentki	184
10.2.4	Przypadek D: Skolioza wrodzona z przyczyn statycznych	157	D	Dokumentacja i badanie kontrolne	185
10.2.5	Przypadek E: Po korekcji w łóżeczku gipsowym	158	11	Dokumentacja dotycząca przebiegu i wyników terapii	187
10.2.6	Przypadek F: Przemieszczenie kręgosłupa łędźwiowego w następstwie wyrównania piersiowego	159	11.1	Zdjęcia kontrolne i kontrolne zdjęcia rentgenowskie	187
10.2.7	Przypadek G: Przedpokwitaniowa niestabilna skolioza	160	11.2	Elektromiograficzna kontrola mięśni z wykorzystaniem elektrod powierzchniowych ..	194
10.2.8	Przypadek H: Szywna kifoskolioza z jednoczesną chorobą Scheuermanna	161	11.3	Skoliometr	195
10.2.9	Przypadek I: Rozważania dotyczące znaczenia kontroli rentgenowskiej w terapii za pomocą ćwiczeń wg koncepcji Schroth	161	11.4	Czynnościowe badanie płuc	195
10.2.10	Przypadek J: Wyrównanie kręgosłupa kosztem łędźwiowo-krzyżowego skrzywienia	164	11.4.1	Zmiany pojemności życiowej	196
10.2.11	Przypadek K: Rotacja współtowarzysząca zgięciu bocznemu górnej części ciała	165	11.4.2	Zmiany rozmachu oddechowego	197
10.2.12	Przypadek L: Pokwitanie	166	11.4.3	Zmiany czasu trwania wydechu i objętości klatki piersiowej w płaszczyźnie poprzecznej	198
10.2.13	Przypadek M: Korekcja przemieszczonego mostka ..	167	1.5	Pomiary tętna	198
10.2.14	Przypadek N: Korekcja obręczy barkowej	167	E	Więcej o terapii skolioz	201
10.2.15	Przypadek O: Korekcja przedniego garbu żebrowego ..	168	12	Terapia w Klinice Kathariny Schroth w Bad Sobernheim	203
10.2.16	Przypadek P: Plecy płaskie	168	12.1	Ogólnie o przebiegu terapii	203
10.2.17	Przypadek Q: Wyrównanie skrócenia	169	12.2	Wskazania i przeciwwskazania	203
			13	Ortopedycznie uwarunkowany dzień powszedni	205
			13.1	Ortopedyczne ruchy dnia powszedniego	205
			13.2	Włączanie skorygowanej postawy ciała w czynności dnia powszedniego	206
				Piśmiennictwo	211
				Skorowidz	215